

(สำเนา)

เลขรับ ๗๒/๒๕๖๗ วันที่ ๑๘ ก.ค. ๒๕๖๗

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สภาผู้แทนราษฎร

ถนนสามเสน เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติฯ และเอกสารประกอบในเรื่องนี้

ข้าพเจ้ากับคณะ ขอเสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล และบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ มาเพื่อให้โปรดนำเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาและหากสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้วก็ได้โปรดนำเสนอวุฒิสภาพิจารณาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) สฤกษ์พงษ์ เกี่ยวข้อง ผู้เสนอ

(นายสฤกษ์พงษ์ เกี่ยวข้อง)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย

(ลงชื่อ)	พิพิธ รัตนรักษ์	ผู้เสนอ	(ลงชื่อ)	ยุწყยดี วาบา	ผู้เสนอ
	(นายพิพิธ รัตนรักษ์)			(นายยุწყยดี วาบา)	

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรครวมไทยสร้างชาติ

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์

(ลงชื่อ)	ชูกัน กุลวงษา	ผู้เสนอ	(ลงชื่อ)	ชากาเรีย สะอิ	ผู้เสนอ
	(นายชูกัน กุลวงษา)			(นายชากาเรีย สะอิ)	

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย

(ลงชื่อ)	สุวรรณา กุมภีโร	ผู้เสนอ	(ลงชื่อ)	อลงกต มณีภาค	ผู้เสนอ
	(นายสุวรรณา กุมภีโร)			(นายอลงกต มณีภาค)	

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย

(ลงชื่อ)	เชวงศักดิ์ เร่งไพบูลย์วงศ์	ผู้เสนอ	(ลงชื่อ)	นรินทร์ คลังผา	ผู้เสนอ
	(นายเชวงศักดิ์ เร่งไพบูลย์วงศ์)			(นายนรินทร์ คลังผา)	

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย

(ลงชื่อ)	พีระเดช ศิริวันสาณฑ์	ผู้เสนอ	(ลงชื่อ)	ญาณินาถ เข็มนาถ	ผู้เสนอ
	(นายพีระเดช ศิริวันสาณฑ์)			(นางญาณินาถ เข็มนาถ)	

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย

(โปรดพลิก)

(ลงชื่อ) พิบูลย์ รัชกิจประการ (นายพิบูลย์ รัชกิจประการ) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย	ผู้เสนอ	(ลงชื่อ) ศักดิ์ ชาร์มย์ (นายศักดิ์ ชาร์มย์) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย	ผู้เสนอ
(ลงชื่อ) สอนง เทพอักษรณรงค์ (นายสอนง เทพอักษรณรงค์) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย	ผู้เสนอ	(ลงชื่อ) รุ่งโรจน์ ทองศรี (นายรุ่งโรจน์ ทองศรี) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย	ผู้เสนอ
(ลงชื่อ) รัชต์พงศ์ สร้อยสุวรรณ (นายรัชต์พงศ์ สร้อยสุวรรณ) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล	ผู้เสนอ	(ลงชื่อ) เรืองวิทย์ คุณวัฒนาพงษ์ (นายเรืองวิทย์ คุณวัฒนาพงษ์) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย	ผู้เสนอ
(ลงชื่อ) มลลิกา จิระพันธุ์วาณิช (นางสาวมลลิกา จิระพันธุ์วาณิช) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย	ผู้เสนอ	(ลงชื่อ) โสภณ ชาร์มย์ (นายโสภณ ชาร์มย์) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย	ผู้เสนอ
(ลงชื่อ) รังสิกร ทิมาตฤกะ (นายรังสิกร ทิมาตฤกะ) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย	ผู้เสนอ		

สำเนาถูกต้อง

(นายสมิทธิชัย จันทร์เพ็ญ)
ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานระเบียบวาระ
สำนักการประชุม

นางสาวปวีณา วงษ์งาม/พิมพ์
นางสาวสุรีฉาย แสงทอง/ทาน
นางสาววรินทร์ ภักดีฉนวน/ตรวจ

บันทึกหลักการและเหตุผล

ประกอบร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่..)

พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ดังต่อไปนี้

๑. กำหนดให้การวินิจฉัยคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราว หากผู้ต้องหาหรือจำเลยมีประกันและยินยอมให้ใส่อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว ให้อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว และเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการเจ้าพนักงานซึ่งมีอำนาจสั่งให้ปล่อยชั่วคราวหรือศาลอาจรับฟังข้อเท็จจริง รายงานหรือความเห็นของเจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายกำหนดเพื่อประกอบการพิจารณาสั่งคำร้องด้วยก็ได้ ตลอดจนในการอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว เจ้าพนักงานซึ่งมีอำนาจสั่งให้ปล่อยชั่วคราว หรือศาลจะกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับที่อยู่ของผู้ที่ถูกปล่อยชั่วคราว หรือกำหนดเงื่อนไขอื่นใดให้ผู้ถูกปล่อยชั่วคราวปฏิบัติเพื่อป้องกันการหลบหนีหรือเพื่อป้องกันภัยอันตรายหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการปล่อยชั่วคราวก็ได้ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๐๘)

๒. ยกเลิกกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องหาหรือถูกฟ้องในความผิดมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสิบปี ถ้ามีคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราว ในระหว่างสอบสวนหรือระหว่างการพิจารณาของศาลชั้นต้น ศาลจะต้องถามพนักงานสอบสวน ^{ก่อน} พนักงานอัยการ หรือโจทก์ว่าจะคัดค้านประการใดหรือไม่ ถ้าไม่อาจถามได้โดยมีเหตุอันควรศาลจะงดการถามเสียก็ได้แต่ต้องบันทึกเหตุนั้นไว้ (ยกเลิกมาตรา ๑๐๙)

เหตุผล

โดยที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามีบทบัญญัติบางประการไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบัน ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้บุคคลไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ โดยในคดีอาญาให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิดจะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ ตลอดจนการควบคุมหรือคุมขังผู้ต้องหาหรือจำเลยให้กระทำได้เพียงเท่าที่จำเป็น เพื่อป้องกันมิให้มีการหลบหนีในคดีอาญา คำขอประกันผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาต้องได้รับการพิจารณาและจะเรียกหลักประกันจนเกินควรแก่กรณีมิได้ การไม่ให้ประกันต้องเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ทั้งนี้ เพื่อให้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาสอดคล้องกับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญดังกล่าว และเพื่อให้การวินิจฉัยคำร้องให้ปล่อยชั่วคราวเกิดความเป็นธรรมต่อผู้ต้องหาหรือจำเลยมากขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้เลิก^{๔๗}มาตรา ๑๐๙ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาซึ่งแก้ไข
เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๒๒

.....
.....

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะได้เสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ต่อสภาผู้แทนราษฎร และได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติตามข้อ ๑๑๐ ของข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามีบทบัญญัติบางประการไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบัน ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้บุคคลไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ โดยในคดีอาญาให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิดจะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ ตลอดจนการควบคุมหรือคุมขังผู้ต้องหาหรือจำเลยให้กระทำได้เพียงเท่าที่จำเป็น เพื่อป้องกันมิให้มีการหลบหนีในคดีอาญา คำขอประกันผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาต้องได้รับการพิจารณาและจะเรียกหลักประกันจนเกินควรแก่กรณีมิได้ การไม่ให้ประกันต้องเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ทั้งนี้ เพื่อให้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาสอดคล้องกับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญดังกล่าว และเพื่อให้การวินิจฉัยคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวเกิดความเป็นธรรมต่อผู้ต้องหาหรือจำเลยมากขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

๒.๑ กำหนดให้การวินิจฉัยคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราว หากผู้ต้องหาหรือจำเลยมีประกันและยินยอมให้ใส่อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว ให้อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว และเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการเจ้าพนักงานซึ่งมีอำนาจสั่งให้ปล่อยชั่วคราวหรือศาลอาจรับฟังข้อเท็จจริง รายงานหรือความเห็นของเจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายกำหนดเพื่อประกอบการพิจารณาสั่งคำร้องด้วยก็ได้ ตลอดจนในการอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว เจ้าพนักงานซึ่งมีอำนาจสั่งให้ปล่อยชั่วคราว หรือศาลจะกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับที่อยู่ของผู้ที่ถูกปล่อยชั่วคราว หรือกำหนดเงื่อนไขอื่นใดให้ผู้ถูกปล่อยชั่วคราวปฏิบัติเพื่อป้องกันการหลบหนีหรือเพื่อป้องกันภัยอันตรายหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการปล่อยชั่วคราวก็ได้ (ร่างมาตรา ๓)

๒.๒ ยกเลิกกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องหาหรือถูกฟ้องในความผิดมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสิบปี ถ้ามีคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราว ในระหว่างสอบสวนหรือระหว่างการพิจารณาของศาลชั้นต้น ศาลจะต้องถามพนักงานสอบสวน ^{ก่อน} พนักงานอัยการ หรือโจทก์ว่าจะคัดค้านประการใดหรือไม่ ถ้าไม่อาจถามได้โดยมีเหตุอันควรศาลจะงดการถามเสียก็ได้แต่ต้องบันทึกเหตุนั้นไว้ (ร่างมาตรา ๔)

รายงานผลการรับฟังความคิดเห็น
และการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(นายสฤกษ์พงษ์ เกี่ยวข้อง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

โดย

คณะกรรมการขับเคลื่อนการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบ
ที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปสู่ภาคประชาชน
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ	ก
บทสรุปผู้บริหาร	ข
ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของร่างพระราชบัญญัติ	1-1
1. ชื่อร่างพระราชบัญญัติ	1-1
2. หลักการและเหตุผล	1-1
3. ผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติ	1-2
ส่วนที่ 2 การรับฟังความคิดเห็นและสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น	2-1
1. ข้อมูลประกอบการรับฟังความคิดเห็น	2-1
2. ตารางเปรียบเทียบร่างพระราชบัญญัติ	2-1
3. ผู้เกี่ยวข้องที่ได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบจากร่างพระราชบัญญัติ	2-3
4. ประเด็นการรับฟังความคิดเห็น	2-4
5. ระยะเวลาและวิธีการการรับฟังความคิดเห็น	2-4
6. สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น	2-5
ส่วนที่ 3 รายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างพระราชบัญญัติ	3-1
1. ความเป็นมา สภาพปัญหา ความจำเป็นที่จะต้องตราพระราชบัญญัติ	3-1
2. ความสอดคล้องของร่างพระราชบัญญัติ	3-1
3. ประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ	3-3
4. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น	3-3
5. ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย	3-4
6. ผลกระทบของร่างกฎหมายที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (CORRUPTION)	3-5
7. การกำหนดให้มีระบบอนุญาตอนุมัติหรือการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่	3-6
8. การกำหนดให้มีระบบคณะกรรมการ	3-6
9. บทกำหนดโทษ	3-6
10. การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย	3-6
ส่วนที่ 4 การเปิดเผยรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างพระราชบัญญัติ	4-1

บทสรุปผู้บริหาร

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เสนอโดยนายสฤกษ์พงษ์ เกี่ยวข้อง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะ เป็นผู้เสนอ ซึ่งมีหลักการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อให้การวินิจฉัยคำร้อง ให้ปล่อยชั่วคราวเกิดความเป็นธรรมต่อผู้ต้องหาหรือจำเลยมากขึ้น โดยกำหนดให้การวินิจฉัยคำร้อง ขอให้ปล่อยชั่วคราว หากผู้ต้องหาหรือจำเลยมีประกันและยินยอมให้ใส่อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ติดตามตัว (กำไล Electronic Monitoring : EM) ให้อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับ หลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของบุคคลตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เพราะการปล่อยชั่วคราวถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานอย่างหนึ่งที่ประชาชนผู้ตกเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลย ในคดีอาญาจะพึงได้รับ เนื่องจากในคดีอาญาให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิดจะปฏิบัติต่อบุคคล นั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้

คณะกรรมการขับเคลื่อนการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายไปสู่ภาคประชาชน ได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นด้วยวิธีการพื้นฐาน โดยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา และส่งประเด็นไปรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรืออาจได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมายดังกล่าว โดยสรุปความคิดเห็น ดังนี้

ฝ่ายที่เห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัตินี้ เห็นว่า การแก้ไขหลักเกณฑ์การอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว โดยกำหนดให้ต้องปล่อยชั่วคราวหากผู้ต้องหาหรือจำเลยมีประกันและยินยอมให้ใส่กำไล EM เป็นการช่วยลดการเลือกปฏิบัติและการใช้ดุลพินิจพิจารณาปล่อยชั่วคราวของเจ้าพนักงานหรือศาล ในการพิจารณาปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย และยังช่วยลดปริมาณผู้ต้องขังในเรือนจำทำให้รัฐไม่ต้องสูญเสียงบประมาณในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด

ฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งเป็นเสียงส่วนใหญ่ เห็นว่า การพิจารณาว่าสมควรปล่อยชั่วคราวหรือไม่ เจ้าพนักงานซึ่งมีอำนาจสั่งให้ปล่อยชั่วคราวหรือศาลจะต้องพิจารณาพฤติการณ์ประกอบด้วยว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยมีโอกาสที่จะหลบหนีหรือไปก่อเหตุร้ายประการอื่นด้วยหรือไม่ การกำหนดว่าหากผู้ต้องหาหรือจำเลยมีประกันและยินยอมให้ใส่กำไล EM แล้ว จะต้องปล่อยชั่วคราวทุกกรณีนั้น ยังไม่เหมาะสมเพราะการใส่กำไล EM ไม่ได้เป็นเครื่องป้องกันไม่ให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยไปก่อเหตุร้ายกับพยานหรือคู่ความ รวมทั้งการทำลายพยานหลักฐานแต่อย่างใด ซึ่งการพิจารณาอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวจะต้องพิจารณาถึงเหตุแห่งคดี ความหนักเบาของข้อหา ภัยอันตรายหรือความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากการปล่อยชั่วคราวและโทษของความผิดนั้นด้วย มิใช่หากผู้ต้องหาหรือจำเลยมีประกันและยินยอมให้ใส่กำไล EM ให้อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวได้ และหากพิจารณาเห็นว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยมีความเสี่ยงต่ำที่จะไปก่อเหตุร้ายอาจไม่จำเป็นต้องให้วางหลักประกันและไม่จำเป็นต้องให้ใส่กำไล EM เพราะก่อให้เกิดภาระในการใช้ชีวิต มีปัญหาการกล้าความเป็นส่วนตัว และยังมีปัญหา

เรื่องการถูกตีตราจากสังคมว่าเป็นผู้กระทำผิด ดังนั้น จึงไม่ควรยกเลิกข้อพิจารณาประกอบการใช้ดุลพินิจที่กำหนดไว้ในมาตรา 108 (1) - (7) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ส่วนการยกเลิกมาตรา 109 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ส่งผลให้ศาลไม่ต้องสอบถามคำคัดค้านการปล่อยชั่วคราวจากพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือโจทก์ก่อนการใช้ดุลพินิจพิจารณาปล่อยชั่วคราว ซึ่งเป็นการตัดโอกาสในการแสดงความเห็นของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ และโจทก์ อาจส่งผลกระทบต่อการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายและพยานในคดีอาญา เพราะผู้ต้องหาหรือจำเลยอาจไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานหรือไปก่อเหตุร้ายกับโจทก์หรือพยานได้ ดังนั้น การปล่อยชั่วคราวในคดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกิน 10 ปี ซึ่งมีอัตราโทษสูง จึงควรต้องสอบถามพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ และโจทก์ก่อน เพื่อเป็นการสร้างความสมดุลระหว่างการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลย และความจำเป็นของรัฐในการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม

สำหรับผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย มีดังนี้ **1) ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ** เมื่อผู้ต้องหาหรือจำเลยได้รับการปล่อยชั่วคราวทำให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยสามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ ลดปัญหาการขาดแคลนแรงงาน ทำให้การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเป็นไปอย่างต่อเนื่อง รัฐสามารถจัดเก็บภาษีได้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ทำให้รัฐไม่ต้องสูญเสียงบประมาณในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด **2) ผลกระทบต่อสังคม** เมื่อผู้ต้องหาหรือจำเลยได้รับการปล่อยชั่วคราวจะช่วยลดปริมาณผู้ต้องขังในเรือนจำ ทำให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้รับโอกาสในการแก้ไขความผิดของตนโดยไม่มีมลทินติดตัว เป็นการ “คืนคนดีสู่สังคม” การส่งตัวเข้าไปปรับโทษในเรือนจำมีผลร้ายมากกว่า เพราะอาจจะเข้าไปเรียนรู้การกระทำผิดที่ร้ายแรงมากยิ่งขึ้นในเรือนจำ อย่างไรก็ตาม การพิจารณาว่าจะให้ปล่อยชั่วคราวหรือไม่เป็นการชั่งน้ำหนักระหว่างสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ยังต้องถือว่าเป็นผู้บริสุทธิ์อยู่กับประโยชน์สาธารณะที่จะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของสังคมหากมีการปล่อยชั่วคราว โดยพิจารณาจากระดับความเสี่ยงและความรุนแรงของภัยที่จะเกิดขึ้นในอนาคต **3) ผลกระทบอื่นที่สำคัญ** การเรียกหลักประกันส่งผลให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่มีฐานะยากจนประสบปัญหาไม่สามารถหาหลักประกันได้ ซึ่งต่างจากผู้ต้องหาหรือจำเลยที่มีฐานะทางเศรษฐกิจซึ่งสามารถหาหลักประกันได้ จึงเกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำ เนื่องจากฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ต้องหาหรือจำเลย ซึ่งต่างจากกฎหมายที่ใช้บังคับในปัจจุบันศาลสามารถใช้ดุลพินิจปล่อยตัวชั่วคราวได้โดยผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่ต้องมีหลักประกัน ส่วนการยกเลิกมาตรา 109 ทำให้ศาลไม่ต้องสอบถามคำคัดค้านการปล่อยชั่วคราวจากพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือโจทก์ก่อน เป็นการตัดโอกาสในการแสดงความเห็นของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ และโจทก์ อาจส่งผลกระทบต่อการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายและพยานในคดีอาญา เพราะผู้ต้องหาหรือจำเลยอาจไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานหรือไปก่อเหตุร้ายกับโจทก์หรือพยานได้

อนึ่ง ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ฉบับนี้ ไม่ส่งผลกระทบของร่างกฎหมายที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption Risk Assessment)

รายงานผลการรับฟังความคิดเห็น
และรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของร่างพระราชบัญญัติ

1. ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

กฎหมายใหม่

แก้ไขเพิ่มเติม

ยกเลิก

2. หลักการและเหตุผล

2.1 หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ดังต่อไปนี้

(1) กำหนดให้การวินิจฉัยคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราว หากผู้ต้องหาหรือจำเลย มีประกันและยินยอมให้ใส่อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว ให้อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว และเพื่อ ประโยชน์ในการดำเนินการเจ้าพนักงานซึ่งมีอำนาจสั่งให้ปล่อยชั่วคราวหรือศาลอาจรับฟังข้อเท็จจริง รายงานหรือความเห็นของเจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายกำหนดเพื่อประกอบการพิจารณาสั่งคำร้องด้วยก็ได้ ตลอดจนในการอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว เจ้าพนักงานซึ่งมีอำนาจสั่งให้ปล่อยชั่วคราว หรือศาลจะกำหนด เงื่อนไขเกี่ยวกับที่อยู่ของผู้ที่ถูกปล่อยชั่วคราว หรือกำหนดเงื่อนไขอื่นใดให้ผู้ถูกปล่อยชั่วคราวปฏิบัติ เพื่อป้องกันการหลบหนีหรือเพื่อป้องกันภัยอันตรายหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการปล่อยชั่วคราวก็ได้ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 108)

(2) ยกเลิกกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องหาหรือถูกฟ้องในความผิดมีอัตราโทษจำคุก อย่างสูงเกินสิบปี ถ้ามีคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวในระหว่างสอบสวนหรือระหว่างการพิจารณาของศาลชั้นต้น ศาลจะต้องถามพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือโจทก์ว่าจะคัดค้านประการใดหรือไม่ ถ้าไม่อาจ ถามได้โดยมีเหตุอันสมควรศาลจะงดการถามเสียก็ได้แต่ต้องบันทึกเหตุอันไว้ (ยกเลิกมาตรา 109)

2.2 เหตุผล

โดยที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามีบทบัญญัติบางประการไม่เหมาะสม กับสภาพสังคมในปัจจุบัน ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้บุคคลไม่ต้องรับ โทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ โดยในคดีอาญาให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุด แสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิดจะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ ตลอดจนการ ควบคุมหรือคุมขังผู้ต้องหาหรือจำเลยให้กระทำได้เพียงเท่าที่จำเป็น เพื่อป้องกันมิให้มีการหลบหนี ในคดีอาญา คำขอประกันผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาต้องได้รับการพิจารณาและจะเรียกหลักประกัน จนเกินควรแก่กรณีมิได้ การไม่ให้ประกันต้องเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ทั้งนี้ เพื่อให้ประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญาสอดคล้องกับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญดังกล่าว และเพื่อให้การวินิจฉัยคำร้อง ให้ปล่อยชั่วคราวเกิดความเป็นธรรมต่อผู้ต้องหาหรือจำเลยมากขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

3. ผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติ

- สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประชาชนเข้าชื่อเสนอกฎหมาย
นายสฤกษ์พงษ์ เกี่ยวข้อง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะ เป็นผู้เสนอ

ส่วนที่ 2 การรับฟังความคิดเห็นและสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น

1. ข้อมูลประกอบการรับฟังความคิดเห็น

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีหลักการเพื่อแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เนื่องจากมีบทบัญญัติบางประการไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบัน ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้บุคคลไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ โดยในคดีอาญาให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิดจะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ ตลอดจนการควบคุมหรือคุมขังผู้ต้องหาหรือจำเลยให้กระทำได้เพียงเท่าที่จำเป็น เพื่อป้องกันมิให้มีการหลบหนีในคดีอาญา คำขอประกันผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาต้องได้รับการพิจารณาและจะเรียกหลักประกันจนเกินควรแก่กรณีมิได้ การไม่ให้ประกันต้องเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ทั้งนี้ เพื่อให้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาสอดคล้องกับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญดังกล่าว และเพื่อให้การวินิจฉัยคำร้องให้ปล่อยชั่วคราวเกิดความเป็นธรรมต่อผู้ต้องหาหรือจำเลยมากขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

2. ตารางเปรียบเทียบร่างปรับปรุง

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
<p>มาตรา 108 ในการวินิจฉัยคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราว ต้องพิจารณาข้อเหล่านี้ประกอบ</p> <p>(1) ความหนักเบาแห่งข้อหา</p> <p>(2) พยานหลักฐานที่ปรากฏแล้วมีเพียงใด</p> <p>(3) พฤติการณ์ต่าง ๆ แห่งคดีเป็นอย่างไร</p> <p>(4) เชื่อถือผู้ร้องขอประกันหรือหลักประกันได้เพียงใด</p> <p>(5) ผู้ต้องหาหรือจำเลยน่าจะหลบหนีหรือไม่</p>	<p>มาตรา 3 ให้ยกเลิกความในมาตรา 108 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 22) พ.ศ. 2547 และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา 108 ในการวินิจฉัยคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราว <u>ต้องพิจารณาข้อเหล่านี้ประกอบ</u> หากผู้ต้องหาหรือจำเลยมีประกันและยินยอมให้<u>ใส่อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวให้อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว</u></p> <p>(1) <u>ความหนักเบาแห่งข้อหา</u></p> <p>(2) <u>พยานหลักฐานที่ปรากฏแล้วมีเพียงใด</u></p> <p>(3) <u>พฤติการณ์ต่าง ๆ แห่งคดีเป็นอย่างไร</u></p> <p>(4) <u>เชื่อถือผู้ร้องขอประกันหรือหลักประกันได้เพียงใด</u></p> <p>(5) <u>ผู้ต้องหาหรือจำเลยน่าจะหลบหนีหรือไม่</u></p>

<p>ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.</p>
<p>(6) ภัยอันตรายหรือความเสียหายที่จะเกิดจากการปล่อยชั่วคราวมีเพียงใดหรือไม่</p> <p>(7) ในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องขังตามหมายศาล ถ้ามีคำคัดค้านของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ โจทก์ หรือผู้เสียหายแล้วแต่กรณี ศาลพึงรับประกอบการวินิจฉัยได้</p> <p>เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง เจ้าพนักงานซึ่งมีอำนาจสั่งให้ปล่อยชั่วคราวหรือศาลอาจรับฟังข้อเท็จจริงรายงานหรือความเห็นของเจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายกำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวกับการนั้นเพื่อประกอบการพิจารณาสั่งคำร้องด้วยก็ได้</p> <p>ในการอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว เจ้าพนักงานซึ่งมีอำนาจสั่งให้ปล่อยชั่วคราวหรือศาลจะกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับที่อยู่หรือเงื่อนไขอื่นใดให้ผู้ถูกปล่อยชั่วคราวปฏิบัติ หรือในกรณีที่ผู้นั้นยินยอมจะสั่งให้ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์อื่นใดที่สามารถใช้ตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางของผู้ถูกปล่อยชั่วคราวก็ได้ ทั้งนี้ เพื่อป้องกันการหลบหนี หรือภัยอันตราย หรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น แต่ถ้าผู้ถูกปล่อยชั่วคราวมีอายุไม่ถึงสิบแปดปีบริบูรณ์ แม้ผู้นั้นยินยอม จะสั่งให้ใช้อุปกรณ์ดังกล่าวได้ต่อเมื่อผู้นั้นมีพฤติการณ์ที่อาจเป็นภัยต่อบุคคลอื่นอย่างร้ายแรง หรือมีเหตุสมควรประการอื่น</p>	<p>(๕) /ภัยอันตรายหรือความเสียหายที่จะเกิดจากการปล่อยชั่วคราวมีเพียงใดหรือไม่</p> <p>(๖) /ในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องขังตามหมายศาล ถ้ามีคำคัดค้านของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ โจทก์ หรือผู้เสียหายแล้วแต่กรณี ศาลพึงรับประกอบการวินิจฉัยได้</p> <p>เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง เจ้าพนักงานซึ่งมีอำนาจสั่งให้ปล่อยชั่วคราวหรือศาลอาจรับฟังข้อเท็จจริง รายงานหรือความเห็นของเจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายกำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวกับการนั้นเพื่อประกอบการพิจารณาสั่งคำร้องด้วยก็ได้</p> <p>ในการอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว เจ้าพนักงานซึ่งมีอำนาจสั่งให้ปล่อยชั่วคราว หรือศาลจะกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับที่อยู่ของผู้ที่ถูกปล่อยชั่วคราวหรือกำหนดเงื่อนไขอื่นใดให้ผู้ถูกปล่อยชั่วคราวปฏิบัติ หรือในกรณีที่ผู้นั้นยินยอมจะสั่งให้ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์อื่นใดที่สามารถใช้ตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางของผู้ถูกปล่อยชั่วคราวก็ได้ ทั้งนี้ เพื่อป้องกันการหลบหนีหรือเพื่อป้องกันภัยอันตราย หรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการปล่อยชั่วคราวก็ได้แต่ถ้าผู้ถูกปล่อยชั่วคราวมีอายุไม่ถึงสิบแปดปีบริบูรณ์ /แม้ผู้นั้นยินยอม จะสั่งให้ใช้อุปกรณ์ดังกล่าวได้ต่อเมื่อผู้นั้นมีพฤติการณ์ที่อาจเป็นภัยต่อบุคคลอื่นอย่างร้ายแรง หรือมีเหตุสมควรประการอื่น</p>

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
<p>มาตรา 109 ในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลย ตีหรือถูกตีในความผิดมีอัตราโทษจำคุก อย่างสูงเกินสิบปี ถ้ามีคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราว ในระหว่างสอบสวนหรือระหว่างการพิจารณา ของศาลชั้นต้น ศาลจะต้องถามพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือโจทก์ว่าจะคัดค้านประการ ไດหรือไม่ ถ้าไม่อาจถามได้โดยมีเหตุอันสมควร ศาลจะงดการถามเสียก็ได้แต่ต้องบันทึกเหตุนั้นไว้</p>	<p>มาตรา 4 ให้ยกเลิกมาตรา 109 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2522</p> <p>มาตรา 109 / ในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลย ตีหรือถูกตีในความผิดมีอัตราโทษจำคุก อย่างสูงเกินสิบปี / ถ้ามีคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราว ในระหว่างสอบสวนหรือระหว่างการพิจารณา ของศาลชั้นต้น / ศาลจะต้องถามพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือโจทก์ว่าจะคัดค้านประการ ไດหรือไม่ / ถ้าไม่อาจถามได้โดยมีเหตุอันสมควร ศาลจะงดการถามเสียก็ได้แต่ต้องบันทึกเหตุนั้นไว้</p>

3. ผู้เกี่ยวข้องที่ได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบจากร่างพระราชบัญญัติ

1. ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง

- 1) สำนักงานศาลยุติธรรม
- 2) สำนักงานอัยการสูงสุด
- 3) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
- 4) กรมคุมประพฤติ

2. ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยอ้อม

- 1) สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- 2) สภานายความ ในพระบรมราชูปถัมภ์
- 3) กรมราชทัณฑ์

3. ผู้ที่เกี่ยวข้องทั่วไป

ประชาชน

4. ประเด็นเพื่อรับฟังความคิดเห็น

1. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร กับการแก้ไขหลักเกณฑ์การขอลดอายุชั่วคราว จากเดิมที่เป็นดุลพินิจประกอบข้อพิจารณาของเจ้าพนักงานหรือศาล เปลี่ยนเป็นการใช้หลักประกันและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย โดยหากผู้ต้องหาหรือจำเลยมีประกันและยินยอมให้ใส่อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว ให้อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวได้ (ร่างมาตรา 3)

2. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร กับการยกเลิกมาตรา 109 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2522 เรื่อง การอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยซึ่งต้องหาหรือถูกฟ้องในความผิดมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสิบปี ถ้ามีคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราว ในระหว่างสอบสวนหรือระหว่างการพิจารณาของศาลชั้นต้น (ร่างมาตรา 4)

3. ท่านเห็นว่าหลักเกณฑ์การปล่อยชั่วคราวตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฉบับปัจจุบัน มีความเหมาะสมหรือมีปัญหาในทางปฏิบัติหรือไม่ อย่างไร และการเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้จะช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้หรือไม่ เพียงใด

4. ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)

5. ระยะเวลาและวิธีการการรับฟังความคิดเห็น

5.1 กรอบระยะเวลาดำเนินการสำหรับการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบ จำนวน 60 วัน นับตั้งแต่วันที่ 30 กรกฎาคม ถึงวันที่ 12 กันยายน 2567 และขอขยายระยะเวลาดำเนินการจำนวน 15 วัน ถึงวันที่ 26 กันยายน 2567

5.2 วิธีการรับฟังความคิดเห็น

(1) รับฟังผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภาและส่งประเด็นไปรับฟังความคิดเห็นจากผู้ได้รับผลกระทบโดยตรง

(1.1) ระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็น นับตั้งแต่วันที่ 5 สิงหาคม ถึงวันที่ 4 กันยายน 2567

(1.2) ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th

The screenshot shows the website of the Thai Parliament. At the top, there is a navigation bar with the text "การรับฟังความคิดเห็นต่อร่าง พ.ร.บ. ตามมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญ" (Public Hearing on the Draft of the 77th Amendment to the Constitution). Below the navigation bar, there is a search bar and a main content area. The main content area displays the title of the draft bill: "ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. นายสฤทธิพงษ์ เกี่ยวข้อง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะ" (Draft Bill to Amend the Criminal Procedure Code (No. ..) B.E. Mr. Sruttinong, Member of the House of Representatives). Below the title, there is a date range: "รับฟังตั้งแต่วันที่ 5 สิงหาคม 2567 ถึงวันที่ 4 กันยายน 2567" (Public hearing from August 5, 2024, to September 4, 2024).

(1.3) การรับฟังโดยการส่งประเด็นไปรับฟังผู้ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

1. สำนักงานศาลยุติธรรม
2. สำนักงานอัยการสูงสุด
3. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
4. กรมคุมประพฤติ
5. สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
6. สภานายความ ในพระบรมราชูปถัมภ์
7. กรมราชทัณฑ์

(2) การรับฟังความคิดเห็นด้วยวิธีการอื่น

ไม่มี

6. สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น

6.1 ข้อมูลทั่วไปผู้ร่วมแสดงความคิดเห็น

6.1.1. จากระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th

โดยมีเข้าชมจำนวน จำนวน 835 คน และมีผู้แสดงความคิดเห็นจำนวน 11 คน ซึ่งข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งเป็น เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และความเกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัตินี้ ดังนี้

1) เพศ

ชาย จำนวน 10 คน

หญิง จำนวน 1 คน

2) ช่วงอายุ

20 หรือต่ำกว่า จำนวน 1 คน

21 - 30 จำนวน 3 คน

31 - 40 จำนวน 4 คน

61 ขึ้นไป จำนวน 3 คน

3) ระดับการศึกษา

มัธยมศึกษา/ปวช./ปวส. จำนวน 1 คน

ปริญญาตรี จำนวน 7 คน

สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 3 คน

4) อาชีพ

รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 2 คน

ข้าราชการบำนาญ จำนวน 1 คน

เกษตรกร จำนวน 1 คน

รับจ้าง จำนวน 3 คน

นักเรียน/นักศึกษา จำนวน 2 คน

อื่น ๆ โปรรระบุ จำนวน 2 คน

6.1.2 จากการส่งประเด็นไปรับฟังผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง

หน่วยงานที่แสดงความคิดเห็น จำนวน 3 หน่วยงาน ได้แก่

1. สำนักงานศาลยุติธรรม
2. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
3. สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
4. สภานายความ ในพระบรมราชูปถัมภ์

6.2 ผลการรับฟัง

ผลการรับฟังผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th และจากการส่งประเด็นไปรับฟังผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง สรุปได้ดังนี้

1. ทานเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร กับการแก้ไขหลักเกณฑ์การขอลปล่อยชั่วคราว จากเดิมที่เป็นดุลพินิจประกอบข้อพิจารณาของเจ้าพนักงานหรือศาล เปลี่ยนเป็นการใช้หลักประกันและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย โดยหากผู้ต้องหาหรือจำเลยมีประกันและยินยอม ให้ใส่อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว ให้อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวได้ (ร่างมาตรา 3)

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<ul style="list-style-type: none"> - ช่วยลดการเลือกปฏิบัติของพนักงาน สอบสวนหรือเจ้าพนักงานศาลในการพิจารณาปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย - ช่วยแก้ปัญหาคนล้นคุกและลดงบประมาณแผ่นดิน - โลกเปลี่ยนไปจึงควรเปลี่ยนดุลยพินิจเป็นหลักประกันและวิธีการที่เหมาะสม - ให้ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ <i>(เว็บไซต์)</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - การปล่อยตัวชั่วคราวนั้นมีความเสี่ยงที่ผู้ต้องหาจะหลบหนีถึงแม้จะมีการใส่กำไล EM ติดตามตัว และในกรณีที่เป็นคดีอุกฉกรรจ์อาจเกิดความไม่ปลอดภัยต่อชีวิตของพยานและคู่ความ - การปล่อยตัวชั่วคราวทุกกรณีเพียงเพราะยินยอมให้ใส่อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) ไม่ได้มีหลักประกันว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยจะไม่เข้าไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานไม่ว่าด้วยตัวเองหรือผู้อื่น ซึ่งจะส่งผลต่อการพิจารณาคดีของศาล ควรให้เจ้าพนักงานหรือศาลมีดุลยพินิจในการพิจารณาเป็นรายกรณีไป - เมื่อตัดการใช้ดุลยพินิจของศาลที่จะให้ประกันตัวโดยไม่ต้องมีหลักประกัน กลายเป็นบังคับโดยปริยายให้ต้องมีหลักประกันและใส่กำไล EM ติดตามตัวถึงจะได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว และร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ตัดข้อยกเว้นเยาวชนออก จึงเป็นการบัญญัติที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ ย้อนแย้งกับเจตนารมณ์ของร่างพระราชบัญญัติ - ในการพิจารณาว่าสมควรปล่อยชั่วคราวหรือไม่ เจ้าพนักงานหรือศาลจะต้องพิจารณาพฤติการณ์ประกอบด้วยว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยมีโอกาที่จะหลบหนีหรือไปก่อเหตุร้ายประการอื่นด้วยหรือไม่ การกำหนดว่าหากผู้ต้องหาหรือจำเลยมีประกันและยินยอมให้ติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ตามตัว (EM) แล้ว จะต้องปล่อยชั่วคราวทุกกรณีนั้นยังไม่เหมาะสมเพราะการติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวไม่ได้เป็นเครื่องป้องกันไม่ให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยไปก่อเหตุร้ายกับพยานหรือคู่ความแต่อย่างใด <i>(เว็บไซต์)</i>
<ul style="list-style-type: none"> - เห็นด้วยกับการแก้ไขหลักเกณฑ์การขอปล่อยชั่วคราว จากเดิมที่เป็นดุลยพินิจประกอบข้อพิจารณาของเจ้าพนักงานหรือศาล เปลี่ยนเป็นการใช้หลักประกันและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ 	<ul style="list-style-type: none"> - เนื่องจากคู่ความในคดีนี้มีทั้งฝ่ายผู้เสียหายและผู้กล่าวหาทั้งฝ่ายผู้ต้องหาและจำเลย กฎหมายควรให้ความเป็นธรรมและรับฟังเหตุผลทั้งสองฝ่าย หากเปลี่ยนเป็นการใช้หลักประกันและอุปกรณ์

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<p>ติดตามตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย โดยหากผู้ต้องหาหรือจำเลยมีประกันและยินยอมให้ใส่อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว ให้อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวได้ <i>(สภาพนายความ ในพระบรมราชูปถัมภ์)</i></p>	<p>อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย โดยหากผู้ต้องหาหรือจำเลยมีประกันและยินยอมให้ใส่อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว ให้อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวได้ จะต้องพิจารณาถึงเหตุแห่งคดีความหนักเบาของข้อหา ภัยอันตรายหรือความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากการปล่อยชั่วคราว และโทษของความผิดนั้นด้วยมิใช่หากผู้ต้องหาหรือจำเลยมีประกันและยินยอมให้ใส่อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว ให้อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวได้ ซึ่งมีใช้เหตุในการยกเลิกเหตุผลในการพิจารณาเพื่อประกอบการใช้ดุลพินิจในมาตรา 108 <i>(สำนักงานตำรวจแห่งชาติ)</i></p> <p>- การควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพระหว่างการดำเนินคดีที่มีความมุ่งหมายสำคัญเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง เนื่องจากผู้ต้องหาหรือจำเลยอาจหลบหนีหรือยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน และให้มีตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษในที่สุด แต่อย่างไรก็ตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 29 วรรคสาม บัญญัติให้การควบคุมกระทำได้เพียงเท่าที่จำเป็น เพื่อป้องกันมิให้มีการหลบหนี ปัจจุบันการปล่อยชั่วคราวตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108 บัญญัติให้เป็นดุลพินิจของเจ้าพนักงานหรือศาล โดยการใช้ดุลพินิจย่อมแตกต่างกันตามเหตุและปัจจัยพื้นฐานของแต่ละบุคคลซึ่งต้องสอดคล้องกับกฎหมายและรัฐธรรมนูญ อีกทั้งปฎิญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยลงนามเป็นภาคี การใช้ดุลพินิจดังกล่าวจึงมีอาจใช้อำนาจตามอำเภอใจ ดังนั้น การกำหนดข้อพิจารณาประกอบการใช้ดุลพินิจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108 (1) - (7) ยังคงมีความจำเป็นในการพิจารณาปล่อยชั่วคราว โดยเฉพาะกรณี</p>

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
	<p>การปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีประกัน ซึ่งให้ผู้ต้องหาหรือจำเลย สาบานหรือปฏิญาณตนว่าจะมาศาลตามหมายนัดหรือหมายเรียก จึงไม่เห็นด้วยในการยกเลิกการกำหนดข้อพิจารณาประกอบการใช้ดุลพินิจตามร่างมาตรา 3 (<i>สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ</i>)</p> <p>- การพิจารณาว่าจะให้ปล่อยชั่วคราวหรือไม่เป็นการชั่งน้ำหนักระหว่างสิทธิเสรีภาพของผู้ที่ยังต้องถือว่าเป็นผู้บริสุทธิ์กับประโยชน์สาธารณะที่จำเป็นต้องมีจำเลยในการพิจารณาความจำเป็นในการปกป้องให้พยานหลักฐานปลอดภัยจากการถูกทำลายหรือทำให้เสียหาย และความจำเป็นที่ต้องรักษาความปลอดภัยของสังคม ประโยชน์สาธารณะดังกล่าวจะมีน้ำหนักมากกว่าสิทธิเสรีภาพหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับระดับความเสี่ยงและความรุนแรงของภัยที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งจำต้องมีการประเมินจากข้อเท็จจริงหลายประการ การที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108 กำหนดข้อเท็จจริงต่าง ๆ ให้ศาลพิจารณานั้น ถือเป็นการกำหนดกรอบในการพิจารณาเพื่อให้การใช้ดุลพินิจมีหลักเกณฑ์และโปร่งใสขึ้นอันเป็นหลักการที่ถูกลำมาบัญญัติไว้ในมาตรา 108 ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 22) พ.ศ. 2547 ซึ่งเป็นการแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาครั้งใหญ่โดยนำหลักการให้ศาลเป็นผู้ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐในการจับ ชั่ง คั้น รวมถึงกำหนดให้การปล่อยชั่วคราวต้องพิจารณาโดยรวดเร็วและไม่กำหนดเงื่อนไขหรือภาระเกินจำเป็น มาตรา 108 จึงมีพื้นฐานอยู่ที่การชั่งน้ำหนักเพื่อรักษาสมดุลระหว่างสิทธิเสรีภาพกับประโยชน์สาธารณะอันเป็นหลักการที่รอบคอบ</p> <p>การชั่งน้ำหนักดังกล่าวยังเป็นไปเพื่อตอบคำถามด้วยว่า หากปล่อยชั่วคราวได้แล้วควรจะ</p>

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
	<p>ปล่อยโดยกำหนดเงื่อนไขหรือไม่และอย่างไร จึงจะได้สัดส่วนกับระดับความเสี่ยงที่ต้องจัดการ เพราะผู้ที่มีระดับความเสี่ยงต่ำก็อาจไม่จำเป็นต้องปล่อยโดยให้วางหลักประกันและยังไม่จำเป็นต้องให้ติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ซึ่งเป็นที่ทราบกันดีว่าก่อให้เกิดภาระในการใช้ชีวิต มีปัญหาเรื่องการรुक้าความเป็นส่วนตัว และยังมีปัญหาเรื่องการถูกตีตราจากสังคม การที่กำหนดให้ศาลต้องพิจารณาข้อเท็จจริงต่าง ๆ เพื่อชั่งน้ำหนักจึงเป็นการวางกรอบทางกฎหมายเพื่อป้องกันมิให้ศาลเรียกหลักประกันหรือให้ติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์โดยไม่จำเป็น ไม่ว่าจะผู้ต้องหาหรือจำเลยจะพร้อมปฏิบัติตามที่ศาลสั่งหรือไม่ก็ตาม</p> <p>ด้วยเหตุนี้ ข้อเสนอตามร่างฯ ที่ให้ศาลไม่จำเป็นต้องชั่งน้ำหนักและไม่ต้องให้เหตุผลใด ๆ ในการปล่อยชั่วคราวตราบใดที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีประกันและยินยอมให้ใส่อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว จึงเป็นการตัดโอกาสในการที่ศาลจะได้พิจารณาข้อเท็จจริงและไตร่ตรองชั่งน้ำหนักอย่างรอบคอบ แม้อาจมีผลดีคือผู้ต้องหาหรือจำเลยที่พร้อมวางหลักประกันและติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ จะได้รับการปล่อยชั่วคราวโดยรวดเร็ว แต่ข้อเสียที่จะเกิดขึ้นประการแรกก็คือ บุคคลที่ไม่สามารถวางหลักประกันได้เพราะฐานะไม่ดีพอและบุคคลที่ไม่พร้อมจะให้ติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์จะไม่ได้รับการปฏิบัติที่เทียบเท่าบุคคลที่พร้อม อันทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำและเลือกปฏิบัติ นอกจากนี้ เนื่องจากการไม่ยินยอมติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ย่อมทำให้โอกาสในการได้รับการปล่อยชั่วคราวยากขึ้น ดังนั้น จึงเป็นไปได้มากกว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยอาจยินยอมให้ติดอุปกรณ์ด้วยความจำใจมากกว่าเพราะสมัครใจ</p> <p>ข้อเสียประการต่อมาคือ ย่อมมีกรณีที่ศาลต้องปล่อยบุคคลอันตรายหรือบุคคลที่มีความเสี่ยงสูงมากที่จะหลบหนีออกไปเนื่องจากบุคคล</p>

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
	<p>ดังกล่าวสามารถวางหลักประกันได้และพร้อมติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ทั้งที่หากมีการประเมินความเสี่ยงอย่างจริงจังแล้ว อาจพบว่าหลักประกันก็ดี หรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ก็ดี ไม่เพียงพอที่จะจัดการความเสี่ยงของบุคคลดังกล่าวได้ จึงเท่ากับเป็นการทำให้สังคมต้องได้รับอันตรายและประโยชน์สาธารณะต้องได้รับความเสียหาย เพราะความไม่รู้ดุกุมของกฎหมาย</p> <p>เนื่องจากข้อเสียที่มีมากกว่าข้อดีข้างต้น สำนักงานศาลยุติธรรมจึงไม่เห็นด้วยกับร่างฯ มาตราดังกล่าว แม้ว่าจะเป็นที่เข้าใจได้ว่าที่ผ่าน มาสังคมมีความกังวลในการใช้ดุลพินิจของศาล ตามมาตรา 108 แต่เมื่อพิจารณาแล้ว ข้อบกพร่องของมาตรานี้แท้จริงอยู่ที่การไม่แยกแยะให้ชัดเจนว่าข้อพิจารณาต่าง ๆ แต่ละข้อควรมีน้ำหนักมากเพียงใด ศาลควรใช้ข้อเท็จจริงใดบ้างเป็นเกณฑ์ในการประเมินว่าน่าจะมีการหลบหนีและภัยอันตรายจากการปล่อยชั่วคราวจะมีเพียงใด ทั้งมาตรานี้ยังนำเอาข้อพิจารณาเรื่องความน่าเชื่อถือของหลักประกันเข้ามาใส่ตั้งแต่ต้นซึ่งส่อให้เข้าใจไปว่าหลักประกันเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องมีในการปล่อยชั่วคราว ดังนั้น หากมีการเสนอแก้ไขในประเด็นดังกล่าวประกอบกับเพิ่มบทบัญญัติให้ศาลให้เหตุผลโดยละเอียดในกรณีไม่ปล่อยชั่วคราวว่าได้พิจารณาข้อเท็จจริงในแต่ละข้ออย่างไร โดยอ้างอิงพยานหลักฐานประกอบ มิใช่เพียงแต่ข้อสันนิษฐานหรือข้อสรุปลอย ๆ ว่าเหตุใดจึงได้ข้อสรุปว่าจึงไม่อาจปล่อยชั่วคราวได้ เช่นนี้ย่อมจะยิ่งทำให้การใช้ดุลพินิจของศาลมีกรอบที่ชัดเจน และโปร่งใสในการให้เหตุผลมากขึ้น ซึ่งน่าจะเป็นวิธีการปรับปรุงกฎหมายที่เหมาะสมกว่าข้อเสนอดังกล่าว (สำนักงานศาลยุติธรรม)</p>

ข้อสังเกต ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1) เห็นด้วยกับการเพิ่มโอกาสของผู้ต้องหาหรือจำเลยในการได้รับสิทธิการปล่อยชั่วคราว แต่หลักการพิจารณาปล่อยชั่วคราวตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ มีความเปิดกว้างมากเกินไปจนอาจก่อให้เกิดช่องว่างทางกฎหมายต่อผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีความบางคดีที่มีลักษณะร้ายแรงจนนำมาซึ่งการหลบหนีหรือก่อความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของบุคคลอื่นซ้ำสอง ดังนั้น จึงขอเสนอแนะให้แก้ไขบทบัญญัติมาตรา 108 เป็นดังนี้

“ในการวินิจฉัยคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวต้องพิจารณาข้อเหล่านี้ประกอบ

(1) ความหนักเบาแห่งข้อหา
(2) พยานหลักฐานที่ปรากฏแล้วเฉพาะคดีอุกฉกรรจ์ คดีสะเทือนขวัญ คดีเกี่ยวกับยาเสพติด วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทมีเพียงใด

(3) ภัยอันตรายหรือความเสียหายที่จะเกิดจากการปล่อยชั่วคราว มีเพียงใดหรือไม่

(4) ข้อหาหมิ่นประมาท ดูหมิ่น อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวหากผู้ต้องหาหรือจำเลยมีประกันและยินยอมให้ใส่อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว” *(เว็บไซต์)*

2) เห็นด้วยกับการแก้ไขโดยใช้หลักประกันและใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย แต่การใช้อุปกรณ์กำไล EM นั้น เห็นว่าควรเป็นเงื่อนไขของกฎหมายที่บังคับไม่ใช่ด้วยความยินยอมของผู้ต้องหาหรือจำเลย ซึ่งเมื่อศาลได้สวนคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวของจำเลยและศาลเห็นว่าจำเลยมีหลักทรัพย์หรือหลักประกันที่น่าเชื่อถือแล้วจึงจะกำหนดหลักประกันในการปล่อยตัวจำเลยและต้องใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (กำไล EM) แต่ต้องมีการควบคุมอาณาเขตที่อยู่ของจำเลยอย่างเข้มงวดในระหว่างการปล่อยตัวชั่วคราวด้วย

เหตุผล การปล่อยตัวชั่วคราวจำเลยบางคนนั้น ต้องคำนึงถึงพฤติการณ์แห่งคดีด้วยว่าจำเลยเป็นคนที่มีความเสี่ยงอย่างไร การปล่อยตัวชั่วคราวจำเลยนั้นอาจจะไปทำร้ายหรือข่มขู่พยาน หรือข่มขู่ผู้เสียหายได้ จึงต้องมีมาตรการจำกัดเขตการเคลื่อนไหวของจำเลย แต่ทั้งนี้ก็ต้องขึ้นอยู่กับอุปกรณ์กำไล EM และการใช้อุปกรณ์ในการเชื่อมต่อกำไล EM ให้มีประสิทธิภาพในการควบคุมและตรวจจับการละเมิดเงื่อนไขของจำเลยในการออกนอกเขตควบคุม *(สภาพนายความ ในพระบรมราชูปถัมภ์)*

2. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร กับการยกเลิกมาตรา 109 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2522 เรื่อง การอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยซึ่งต้องหาหรือถูกฟ้องในความผิดมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสิบปี ถ้ามีคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราว ในระหว่างสอบสวนหรือระหว่างการพิจารณาของศาลชั้นต้น (ร่างมาตรา 4)

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<ul style="list-style-type: none"> - ถ้ามีการติดตามตัวอย่างเหมาะสม - เพื่อให้เกิดความยุติธรรมในการไต่สวน - ใช้กับคดีการเมือง <i>(เว็บไซต์)</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - อัตราทักษะตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 109 นั้น เป็นอัตราทักษะที่มีความออกฉกรรจ์ สมควรที่ศาลจะสอบถามความเห็นจากเจ้าพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือโจทก์เสียก่อน เพื่อให้ศาลได้รับรับทราบข้อเท็จจริงมาประกอบการพิจารณาอย่างรอบคอบ ส่วนศาลจะอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวหรือไม่ ศาลสามารถใช้ดุลพินิจได้โดยไม่จำเป็นต้องผูกพันอยู่กับความเห็นเหล่านั้นอยู่แล้ว - การยกเลิกมาตรา 109 ไม่สมควรอย่างยิ่ง เนื่องจากอาจเกิดปัญหาเรื่องความไม่ปลอดภัยของพยานและคู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง - เป็นการตัดโอกาสผู้เสียหายในการคัดค้านการปล่อยตัวชั่วคราวของจำเลยโดยเฉพาะในคดีอุกฉกรรจ์ - เป็นการตัดสิทธิ์ของคู่ความฝ่ายโจทก์ทำให้การพิจารณาคดีไม่เสมอภาคระหว่างโจทก์กับจำเลย - เสี่ยงต่อการที่ผู้ต้องหาจะเข้าไปยุ่งเหยิงหรือข่มขู่พยานบุคคล - เป็นการตัดโอกาสและสิทธิ์ในการแสดงความเห็นของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ และโจทก์ ดังนั้น จึงไม่ควรยกเลิกมาตรา 109 - ในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยกระทำความผิดที่มีอัตราทักษะจำคุกอย่างสูงเกิน 10 ปี ถ้ามีคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวในระหว่างสอบสวนหรือระหว่างการพิจารณาคดีของศาลชั้นต้น ศาลจะต้องถามพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือโจทก์ว่าจะคัดค้านประการใดหรือไม่ การกำหนดให้ต้องคำนึงถึงเหตุผลและความจำเป็นในการปล่อยชั่วคราวซึ่งผู้ต้องหาอาจเข้าไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือผู้เสียหาย หลักเกณฑ์การปล่อยชั่วคราวตามมาตรา 109 มีความเหมาะสมอยู่แล้ว ดีกว่าจะปล่อยแบบเหวี่ยงแห ซึ่งทุกวันนี้มีการกระทำผิดซ้ำอยู่เป็นจำนวนมากอยู่แล้ว <i>(เว็บไซต์)</i>

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<p>-เห็นด้วยกับการยกเลิกมาตรา 109 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2522 เรื่อง การอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยซึ่งต้องหาหรือถูกฟ้องในความผิดมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสิบปี ถ้ามีคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราว ในระหว่างสอบสวนหรือระหว่างการพิจารณาของศาลชั้นต้น <i>(สภานายความ ในพระบรมราชูปถัมภ์)</i></p>	<p>- การยกเลิกไม่ให้ศาลรับฟังการคัดค้านของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือโจทก์ ในมาตรา 109 ทั้งที่เป็นความผิดที่มีอัตราโทษอย่างสูงเกินสิบปี ตามประมวลกฎหมายอาญาเป็นความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ความผิดเกี่ยวกับเพศ ฯลฯ หากปล่อยตัวชั่วคราว โดยไม่คำนึงถึงความปลอดภัยของสังคม อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อประชาชนในวงกว้างได้ ซึ่งปัจจุบันมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นอย่างหลายรูปแบบในสังคม เช่น ความผิดเกี่ยวกับการกักขังเงินที่เป็น การฉ้อโกงประชาชน ความผิดฐานฟอกเงิน เป็นต้น <i>(สำนักงานตำรวจแห่งชาติ)</i></p> <p>- เนื่องจากการยกเลิกมาตรา 109 ส่งผลให้ศาลไม่ต้องสอบถามคำคัดค้านการปล่อยชั่วคราวจากพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือโจทก์ ก่อนการใช้ดุลพินิจพิจารณาปล่อยชั่วคราว จึงอาจส่งผลกระทบต่อการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายและพยานในคดีอาญา ดังนั้น การปล่อยชั่วคราวในคดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกิน 10 ปี ซึ่งมีอัตราโทษสูง จึงควรต้องสอบถามพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ และโจทก์ก่อน เพื่อเป็นการสร้างความสมดุลระหว่างการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหา หรือจำเลย และความจำเป็นของรัฐในการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม อย่างไรก็ตาม ในประเด็นปัญหาการบังคับใช้กฎหมาย ผู้มีสิทธิคัดค้านจำต้องพิจารณาคัดค้านตามหลักความจำเป็นและได้สัดส่วนกับข้อเท็จจริงที่ปรากฏอย่างเคร่งครัด มิใช่คัดค้านในทุกกรณี/คดี เพื่อไม่ให้จำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนจนเกินสมควร และทำให้การบังคับใช้กฎหมายสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ด้วย <i>(สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ)</i></p>

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
	<p>- เนื่องจากการปล่อยชั่วคราวเป็นเรื่องของการชั่งน้ำหนักระหว่างประโยชน์สาธารณะสองด้าน คือ ด้านการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและด้านการรักษาความน่าเชื่อถือของกระบวนการยุติธรรม ตลอดจนความปลอดภัยของสังคมและโดยสภาพเป็นเรื่องของการประเมินความเสี่ยงที่จะหลบหนี หรือจะยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานหรือจะก่อเหตุร้าย ผู้ที่อยู่ในฐานะที่จะให้ข้อเท็จจริงซึ่งอาจเป็นประโยชน์ในการพิจารณาได้คือผู้เสียหาย รวมถึงเจ้าพนักงานของรัฐที่ทำสำนวนในการกล่าวหาผู้ต้องหาหรือจำเลย กล่าวคือ ผู้เสียหาย อาจให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการพิจารณาว่า จะมีความเสี่ยงที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยเมื่อปล่อยไปแล้วจะไปทำอันตรายผู้เสียหายหรือไม่ ส่วนเจ้าพนักงานของรัฐ เช่น เจ้าพนักงานตำรวจผู้จับกุม ก็อาจให้ข้อมูลได้ว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยขัดขืนหรือขัดขวางการจับกุมหรือไม่ ทำให้เจ้าพนักงานได้รับอันตรายในการจับกุมหรือไม่ หรืออยู่ในระหว่างการหลบหนีก่อนถูกจับกุมหรือไม่ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการพิจารณาความเสี่ยงในการหลบหนี</p> <p>ดังนั้น โดยหลักการแล้ว ศาลจำเป็นต้องฟังข้อเท็จจริงอย่างรอบด้านจากบุคคลผู้อาจให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะคดีนั้นจะเป็นข้อหาใดและมีอัตราโทษร้ายแรงในระดับใด เพียงแต่มาตรา 109 กำหนดให้ศาลต้องรับฟังพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการหรือโจทก์เฉพาะเมื่อข้อหา มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสิบปีเท่านั้น ซึ่งอาจเป็นไปเพื่อให้การปล่อยชั่วคราวในคดีที่ไม่ร้ายแรงนักเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว และอาจถือได้ว่าสิทธิเสรีภาพมีน้ำหนักมากกว่าการต้องตรวจสอบอย่างรอบด้านในคดีที่ไม่ร้ายแรงนัก แต่หากเป็นคดีร้ายแรงการตรวจสอบอย่างรอบด้านย่อมเป็นสิ่งจำเป็นแม้จะทำให้กระบวนการช้าลงบ้างก็ตาม</p>

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
	<p>จากที่ได้อภิปรายมาแล้วข้างต้น สำนักงานศาลยุติธรรมจึงไม่เห็นเหตุผลใดที่มีน้ำหนักมากพอให้สนับสนุนการยกเลิกมาตรา 109 อย่างไรก็ตามก็อาจเป็นที่อภิปรายได้ว่า มาตรา 109 ในปัจจุบันยังมีข้อบกพร่องตรงที่ไม่ระบุให้ชัดเจนว่าคำคัดค้านควรมีเหตุผลหรือพยานหลักฐานประกอบให้ชัดเจนด้วย มิใช่เพียงข้อสันนิษฐานลอย ๆ โดยเฉพาะข้อสันนิษฐานที่สรุปเอาจากความหนักเบาของข้อหา ด้วยเหตุนี้ หากจะมีการแก้ไขความในข้อนี้ควรจะเป็นการแก้ไขให้การคัดค้านมีความชัดเจนและมีหลักฐานหรือเหตุผลประกอบที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม (<i>สำนักงานศาลยุติธรรม</i>)</p> <p>- ควรแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 109 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2522 มากกว่ายกเลิกการปล่อยตัวชั่วคราวในประเด็นนี้เห็นว่าศาลจะต้องไต่สวนคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวของจำเลยก่อน และจำเลยต้องมีหลักทรัพย์หรือหลักประกันที่น่าเชื่อถือมาแสดงต่อศาลด้วย และต้องใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (กำไล EM) แต่ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงพฤติการณ์แห่งคดีด้วยว่าร้ายแรงอย่างไรหรือไม่ ความเป็นไปได้ที่มีเหตุผลว่าจำเลยอาจจะหลบหนีในระหว่างการปล่อยตัวชั่วคราวหรือไม่ (<i>สหภาพนายความในพระบรมราชูปถัมภ์</i>)</p>

3. ท่านเห็นว่าหลักเกณฑ์การขอปล่อยชั่วคราวตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฉบับปัจจุบัน มีความเหมาะสมหรือมีปัญหาในทางปฏิบัติหรือไม่ อย่างไร และการเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้จะช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้หรือไม่ เพียงใด

1) หลักเกณฑ์การขอปล่อยชั่วคราวตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฉบับปัจจุบันมีความเหมาะสมแล้ว แต่จะต้องใช้กฎหมายด้วยความรัดกุม (*เว็บไซต์*)

2) คดีการเมืองไม่ควรขังร่วมกับผู้ต้องโทษคดีอื่น (*เว็บไซต์*)

3) เห็นด้วยกับการแก้ไข เพื่อให้มีหลักเกณฑ์การปล่อยชั่วคราวที่เหมาะสม *(เว็บไซต์)*

4) การมีกฎหมายในการดำเนินการขอมติดีกว่าเพราะต้องคำนึงถึงเหตุผลและความจำเป็นในการปล่อยตัวดีกว่าจะปล่อยอาชญากรออกไปสร้างความวุ่นวายโดยไม่ต้องใช้ดุลยพินิจใด ๆ ดังนั้น การมีกฎหมายจึงเป็นการสร้างปัญหามากกว่าแก้ปัญหา *(เว็บไซต์)*

5) หลักเกณฑ์การขอปล่อยชั่วคราวตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฉบับปัจจุบันมีความเหมาะสมแล้ว เพราะต้องให้ศาลใช้ดุลยพินิจพิจารณาเป็นรายกรณีไปโดยพิจารณาตามพฤติการณ์ของผู้ต้องหา และให้ใช้สิทธิในการต่อสู้คดีระหว่างโจทก์และจำเลยเสมอภาคแล้ว *(เว็บไซต์)*

6) หลักเกณฑ์ในปัจจุบันยังมีปัญหาอยู่บ้างเพราะหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎหมายยังเป็นหลักเกณฑ์กว้าง ๆ แต่การให้ศาลและเจ้าพนักงานมีดุลยพินิจก็ยังเป็นเรื่องจำเป็นเพราะหากกฎหมายบังคับให้ศาลหรือเจ้าพนักงานต้องปล่อยตัวชั่วคราวจำเลยหรือผู้ต้องหาที่ยินยอมให้ติดอุปกรณ์ติดตามตัวทุกกรณีก็มีโอกาสที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยบางรายไปก่อเหตุร้ายต่าง ๆ ได้ *(เว็บไซต์)*

7) ไม่เหมาะสมเพราะเป็นการตัดการใช้ดุลยพินิจของศาลโดยเด็ดขาด และยังไม่เหมาะสมกับสภาพสังคม

8) ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับหลักเกณฑ์การขอปล่อยชั่วคราวตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฉบับปัจจุบันตามมาตรา 108 เพราะส่งผลให้เกิดการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลมากเกินไปเนื่องจากขอบเขตของการพิจารณาสามารถตีความได้กว้างเกินไป ทั้งนี้ ในส่วนมาตรา 108 ของร่างแก้ไขเพิ่มเติมมีบทบัญญัติที่เปิดกว้างมากเกินไปบทบัญญัติที่เหมาะสมควรเป็น ดังนี้

“มาตรา 108 ในการวินิจฉัยคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวต้องพิจารณาข้อเหล่านี้ประกอบ

(1) ความหนักเบาแห่งข้อหา

(2) พยานหลักฐานที่ปรากฏแล้วเฉพาะคดีอุกฉกรรจ์ คดีสะเทือนขวัญ คดีเกี่ยวกับยาเสพติด วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทมีเพียงใด

(3) ภัยอันตรายหรือความเสียหายที่จะเกิดจากการปล่อยชั่วคราวมีเพียงใดหรือไม่

(4) ข้อหาหมิ่นประมาท ดูหมิ่น อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวหากผู้ต้องหาหรือจำเลยมีประกันและยินยอมให้ใส่อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว” *(เว็บไซต์)*

9) หลักเกณฑ์การขอปล่อยชั่วคราวตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฉบับปัจจุบัน มีความเหมาะสมแล้ว *(สำนักงานตำรวจแห่งชาติ)*

10) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้บัญญัติหลักเกณฑ์ให้ผู้มีอำนาจสั่งปล่อยชั่วคราวใช้ดุลยพินิจพิจารณาข้อเท็จจริงแต่ละกรณีที่มีสาระสำคัญแตกต่างกันไปให้เหมาะสมกับแต่ละบุคคล ซึ่งย่อมส่งผลให้การบัญญัติกฎหมายดังกล่าวเปิดช่องให้ใช้ดุลยพินิจอย่างกว้างขวางด้วยในขณะเดียวกัน ดังนั้น ผู้มีอำนาจสั่งปล่อยชั่วคราวซึ่งถือเป็นผู้บังคับใช้กฎหมายจึงต้องพึงระมัดระวังและใช้ดุลยพินิจอย่างจำกัดตามหลักความจำเป็นและได้สัดส่วน โดยไม่กระทบต่อสาระสำคัญแห่งสิทธิด้วยมิใช่สั่งการตามอำเภอใจโดยผู้ต้องหาหรือจำเลยทุกคนพึงได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวเป็นหลัก

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 109 การสั่งไม่ให้ปล่อยชั่วคราวจะกระทำได้เมื่อมีเหตุตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108/1 บัญญัติเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับหลักการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นผู้บริสุทธิ์ (Presumption of Innocence) และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดเป็นผู้กระทำผิดจะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำผิดไม่ได้ ทั้งนี้ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 29 วรรคสอง และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ข้อ 9 ซึ่งเป็นพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคี (*สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ*)

11) ปัญหากรณีที่เจ้าพนักงานหรือศาลสั่งคำร้องขอปล่อยชั่วคราว โดยใช้ดุลพินิจเรียกหลักประกันส่งผลให้ผู้มีฐานะยากจนประสบปัญหามากกว่าผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี จึงเกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำ เนื่องจากฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ต้องหาหรือจำเลย แม้ปัจจุบันมีข้อบังคับของประธานศาลฎีกาในการปล่อยชั่วคราวและวิธีเรียกประกันในคดีอาญา พ.ศ. 2565 ที่ให้ศาลอาจกำหนดเงื่อนไขในการปล่อยชั่วคราวโดยไม่ต้องเรียกหลักประกัน เช่น การใช้มาตรการกำกับดูแล การตั้งผู้กำกับดูแล ผู้ถูกปล่อยชั่วคราว การใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ หรืออุปกรณ์อื่นใดที่สามารถตรวจสอบ หรือจำกัดการเดินทาง เป็นต้น อันเป็นมาตรการป้องกันมิให้ผู้ถูกปล่อยชั่วคราวหลบหนีไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานหรือไปก่อเหตุอันตรายประการอื่นได้ ข้อบังคับดังกล่าวส่งผลให้การเรียกประกัน หรือหลักประกันในการปล่อยชั่วคราวลดความจำเป็นลง ซึ่งสำนักงาน กสม. เห็นว่า การบังคับใช้ข้อบังคับประธานศาลฎีกา ซึ่งออกตามความ มาตรา 110 วรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เป็นทางเลือกที่ช่วยลดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจของผู้ต้องหาหรือจำเลยในการได้รับพิจารณาให้ปล่อยชั่วคราวและสอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน อย่างไรก็ตาม ข้อบังคับประธานศาลฎีกา ไม่ครอบคลุมถึงหลักเกณฑ์การพิจารณาปล่อยชั่วคราวของพนักงานสอบสวน และพนักงานอัยการ ดังนั้น สำนักงาน กสม. จึงเห็นควรปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจนและครอบคลุมการพิจารณาปล่อยชั่วคราวในทุกชั้นการดำเนินคดี ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจสั่งปล่อยชั่วคราวสามารถพิจารณาบังคับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบันที่มีการพัฒนาทางเทคโนโลยี และสอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนในขณะเดียวกัน (*สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ*)

12) ปัญหาของการปล่อยชั่วคราวในปัจจุบันเป็นปัญหาจากโครงสร้างของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่ให้การขังสามารถทำได้ง่าย กล่าวคือเพียงแค่ข้อหาที่มีโทษจำคุกอย่างสูงเกิน 3 ปี ก็สามารถขังได้แล้ว ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 71 ประกอบมาตรา 66 ทั้งยังมีความสับสนเมื่อมีการบัญญัติมาตรา 87 ที่ให้เหตุผลในการขังต่อไปได้เพียงเพราะมีความจำเป็นที่พนักงานสอบสวนต้องมีตัวผู้ต้องหาไว้ในระหว่างการสอบสวน ทั้งที่พนักงานสอบสวนจำเป็นต้องมีตัวผู้ต้องหาไว้เพียงเพื่อการสอบปากคำในฐานะผู้ต้องหาเท่านั้น เมื่อการขังเกิดขึ้นได้ง่าย กระบวนการไต่สวนที่กฎหมายออกแบบไว้ในมาตรา 87 จึงไม่เคยเกิดขึ้นอย่างจริงจัง เพราะเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นผู้ร้องขอให้ขังไม่จำเป็นต้องนำเสนอพยานหลักฐานเกี่ยวกับความเสี่ยงของผู้ต้องหาหรือจำเลยในการไต่สวนคำร้องขอ

ฝากขังว่าเพราะเหตุใดจึงไม่อาจปล่อยบุคคลดังกล่าวออกไปได้ และต้องขังไว้เท่านั้น ด้วยเหตุนี้ ศาลจึงไม่มีข้อมูลเพียงพอในการพิจารณาว่าควรขังหรือปล่อย (*สำนักงานศาลยุติธรรม*)

13) หลักเกณฑ์การขอปล่อยชั่วคราวตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฉบับปัจจุบันยังไม่มี ความเหมาะสมหรือมีปัญหาในทางปฏิบัติคือ ศาลยังขาดข้อมูลของจำเลยในหลายมิติในการใช้ดุลพินิจปล่อยชั่วคราว การไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว มีบางคดีที่ศาลนัดฟังคำพิพากษาศาลลงโทษจำเลยจำคุกเพียง 2 เดือน แต่จำเลยกลับต้องขังอยู่ในเรือนจำมาเป็นเวลากว่า 10 เดือนแล้ว เป็นต้น ดังนั้น การเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้จะช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ เนื่องจากการวินิจฉัยคำร้องให้ปล่อยชั่วคราวจะเกิดความเป็นธรรมต่อผู้ต้องหา หรือจำเลยมากขึ้น (*สภานายความ ในพระบรมราชูปถัมภ์*)

14) หลักเกณฑ์การขอปล่อยตัวชั่วคราวในปัจจุบันยังมีความเหมาะสม ปัญหาในทางปฏิบัติคือ ศาลใช้ดุลพินิจตามความคิดตนเองเป็นใหญ่ การคัดค้านจากเจ้าพนักงานตำรวจที่ใช้วิธีการเดิมมาตลอดคือ จำเลยมีพฤติการณ์หลบหนี จำเลยจะเข้าไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานหรือข่มขู่พยาน คดีมีความร้ายแรง ฯลฯ หรือผู้เสียหายคัดค้านว่าเกรงจำเลยจะไปทำร้าย ซึ่งคำคัดค้านเหล่านี้ศาลพิเคราะห์จากข้อความโดยไม่มีการไต่สวนพยานของฝ่ายจำเลยหรือผู้ต้องหา เจ้าพนักงานตำรวจต้องมีพยานหลักฐานที่บ่งชี้ให้เห็นถึงพฤติการณ์ของจำเลยโดยแจ้งชัดว่าจะหลบหนีอย่างไร จะไปข่มขู่พยานอย่างไร จะไปยุ่งเหยิงพยานหลักฐานอย่างไร หรือมีพฤติการณ์จะไปทำร้ายผู้เสียหายอย่างไร เจ้าพนักงานตำรวจและผู้เสียหายต้องนำพยานเข้าสืบ และให้จำเลยหรือผู้ต้องหาได้มีการสืบพยานหรือพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องเข้าไต่แย้งหักล้าง แต่หากพฤติการณ์ในการนำสืบทั้งสองฝ่ายศาลพิเคราะห์แล้วว่า จำเลยอาจจะมีความผิดที่อาจจะเข้าข่ายไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานหรือข่มขู่พยานหรือจะไปทำร้ายผู้เสียหาย แต่ยังไม่ถึงกับความเป็นไปได้จริง ศาลก็กำหนดหลักประกันและใช้อุปกรณ์กำไล EM เข้าควบคุมจำเลย และให้ศาลสามารถเรียกจำเลยมาไต่สวนได้หากมีผู้เสียหายร้องเรียนพฤติการณ์ที่อาจจะผิดเงื่อนไขการควบคุมตัว (*สภานายความ ในพระบรมราชูปถัมภ์*)

4. ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)

1) การแก้ไขปัญหายุ่งเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวควรต้องกลับไปแก้ที่ต้นเหตุ กล่าวคือ ต้องแก้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาโดยไม่ทำให้การขังเกิดขึ้นได้ง่ายเกินไป และเมื่อใดที่จะมีการขอให้ขังศาลต้องไต่สวนโดยเจ้าหน้าที่รัฐผู้ขอให้ขังต้องนำพยานหลักฐานหรือแสดงเหตุผลที่หนักแน่นมาพิสูจน์ว่าเหตุใดจึงต้องขังไว้เท่านั้น ศาลควรต้องพิจารณาพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับความเสี่ยงอย่างรอบคอบและให้เหตุผลโดยละเอียดพร้อมอ้างอิงพยานหลักฐานอย่างชัดเจนหากจะไม่ให้ปล่อยชั่วคราว รวมถึงต้องให้เหตุผลอย่างชัดเจนด้วยว่าเหตุใดการปล่อยชั่วคราวไม่ว่าด้วยเงื่อนไขใด ๆ จึงไม่เพียงพอ นอกจากนี้ อาจบัญญัติเป็นหลักเกณฑ์ทั่วไปว่าให้ศาลยึดถือความได้สัดส่วนเป็นหลักในการพิจารณา พร้อมปรับข้อพิจารณาในมาตรา 108 ใหม่ ตลอดจนอาจบัญญัติในทำนองเดียวกับกฎหมายในบางรัฐของสหรัฐอเมริกา เช่น ดิสตริคต์ออฟโคลัมเบีย ที่มีประมวลกฎหมาย มาตรา 23-1321 (c)(3) (Code of District of Columbia s 23-1321 (c)(3) ซึ่งมีหลักการว่า ศาลอาจกำหนดให้วางหลักทรัพย์

เพื่อประกันการมาศาลตามนัดได้ แต่เงื่อนไขดังกล่าวต้องไม่ทำให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องถูกขัง ซึ่งหลักการตามมาตรานี้เองที่ทำให้ กรุงวอชิงตัน ดีซี สามารถปฏิรูปการปล่อยชั่วคราวโดยลดการเรียกหลักประกันลงได้สำเร็จ (*สำนักงานศาลยุติธรรม*)

2) กรณีความผิดคดีอุกฉกรรจ์และขัดแย้ง (บางคดีมีหลักฐานวงจรปิด) กรณีผู้ร้ายโดยสันดาน ก่อนที่ศาลจะพิจารณาว่าจะปล่อยชั่วคราวหรือไม่ ควรจะมีการสืบเสาะพฤติกรรมการของผู้ต้องหาหรือจำเลยว่าหากปล่อยชั่วคราวแล้วจะเป็นอันตรายต่อสังคม ต่อพยาน หรือไม่ ซึ่งศาลใช้ดุลพินิจผิดพลาดมีบ่อยครั้งที่ศาลปล่อยชั่วคราวแล้วผู้ต้องหาหรือจำเลยมากระทำความผิดซ้ำ สร้างความเดือดร้อนให้สังคม หรือพยาน เช่น ในปี 2564 ที่จังหวัดภูเก็ต คดียิงกันตายในสถานีนขนส่งผู้โดยสาร ศาลอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว จำเลยออกมาถึงพยานที่เห็นเหตุการณ์ในคดีแรกตายอีกคน แบบนี้แม้จะใส่กำไล EM ก็น่าจะทำให้สังคมไม่ปลอดภัย คดีชายยาเสพติดปล่อยชั่วคราวออกมาขายยาเสพติดอีกเพื่อหาเงินสู้คดี เป็นต้น (*สภาพนายความ ในพระบรมราชูปถัมภ์*)

3) หากจะถือหลักว่า เมื่อศาลยังไม่มีคำพิพากษาว่าจำเลยได้กระทำความผิดตามฟ้องให้ถือว่าจำเลยยังเป็นผู้บริสุทธิ์นั้น เห็นว่า เป็นเพียงถ้อยคำที่ทำให้จำเลยฟังแล้วดูดีเท่านั้น แต่ความเป็นจริงจำเลยยังคงถูกปฏิบัติเยี่ยงผู้ต้องโทษตามคำพิพากษาแล้ว การที่จะปล่อยตัวชั่วคราวจำเลยตามวิธีการที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ศาลจะต้องมีมาตรการที่เข้มงวดกว่านี้ และมีวิธีการที่จำเลยหรือผู้ต้องหามองแล้วว่าจะไม่เสี่ยงต่อการหลบหนีในขณะที่ปล่อยตัวชั่วคราว การติดกำไล EM เป็นมาตรการอย่างหนึ่งที่กำลังหาจำเลยไม่ให้เกิดหลบหนี แต่ต้องมีวิธีการที่เข้าจัดการจำเลยเมื่อละเมิดออกนอกเขต ปัจจุบันยังไม่มีวิธีการควบคุมจำเลยให้อยู่ในเขตที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพเหมือนอย่างประเทศอเมริกา หรือมีสถานที่กักขังจำเลยให้อยู่ในสถานที่จำกัดไว้ตามกฎหมาย การกำหนดโทษหรือลงโทษจำเลยที่ผิดเงื่อนไขยังไม่มีประสิทธิภาพหรือเป็นที่เกรงกลัว

ดังนั้น หากจะมีการตรากฎหมายเพิ่มเติมในเรื่องการปล่อยตัวชั่วคราวก็จำเป็นต้องมีเงื่อนไขหรือบทลงโทษที่ทำให้จำเลยเกรงกลัวด้วย การกำหนดเขตในการอยู่อาศัยระหว่างการติดอุปกรณ์กำไล EM การกำหนดบริเวณหรือมีสถานที่จำกัดเขตให้จำเลยต้องอยู่อาศัยในระหว่างการปล่อยตัวชั่วคราวและมีอุปกรณ์กำไล EM ติดตัว เหล่านี้ควรต้องมีการเตรียมการหรือเตรียมพร้อมไว้ในแต่ละจังหวัดหรือพื้นที่ การจัดเวรยามของเจ้าพนักงานที่มีอำนาจในการตรวจจับ หรือตรวจตราก็เป็นสิ่งที่รัฐจะต้องจัดให้มีขึ้น และนั่นก็เป็นภาระค่าใช้จ่ายและกำลังพลที่ต้องเพิ่มขึ้นเช่นกัน สำหรับประเทศอเมริกาที่เป็นต้นแบบการปล่อยตัวชั่วคราวโดยการติดอุปกรณ์กำไล EM นั้น มีการจัดเตรียมสิ่งเหล่านี้ไว้ป้องกันและควบคุม

ข้อเสนอแนะที่กล่าวมานี้ เป็นเพียงเสนอแนวทางในการควบคุมและป้องกันไม่ให้เกิดการปล่อยตัวชั่วคราวต้องล้มเหลว และจะดูมองว่าการใช้อุปกรณ์กำไล EM ไม่มีประสิทธิภาพและต้องวนเวียนอยู่กับหลักการเดิมโดยที่สังคมยังมองว่ากระบวนการไม่ยุติธรรม (*สภาพนายความ ในพระบรมราชูปถัมภ์*)

ส่วนที่ 3 รายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติ

1. ความเป็นมา สภาพปัญหา ความจำเป็นที่จะต้องตราพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีหลักการเพื่อแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เนื่องจากมีบทบัญญัติบางประการไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบัน ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้บุคคลไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ โดยในคดีอาญาให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิดจะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ ตลอดจนการควบคุมหรือคุมขังผู้ต้องหาหรือจำเลยให้กระทำได้เพียงเท่าที่จำเป็น เพื่อป้องกันมิให้มีการหลบหนีในคดีอาญา คำขอประกันผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา ต้องได้รับการพิจารณาและจะเรียกหลักประกันจนเกินควรแก่กรณีมิได้ การไม่ให้ประกันต้องเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ทั้งนี้ เพื่อให้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาสอดคล้องกับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญดังกล่าว และเพื่อให้การวินิจฉัยคำร้องให้ปล่อยชั่วคราวเกิดความเป็นธรรมต่อผู้ต้องหาหรือจำเลยมากขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

2. ความสอดคล้องของร่างพระราชบัญญัติ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

มาตรา 4 วรรคหนึ่ง ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง

มาตรา 28 บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย

การจับและการคุมขังบุคคลจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาลหรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 29 วรรคสอง ในคดีอาญา ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้

วรรคสาม การควบคุมหรือคุมขังผู้ต้องหาหรือจำเลยให้กระทำได้เพียงเท่าที่จำเป็น เพื่อป้องกันมิให้มีการหลบหนี

วรรคห้า คำขอประกันผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาต้องได้รับการพิจารณาและจะเรียกหลักประกันจนเกินควรแก่กรณีมิได้ การไม่ให้ประกันต้องเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

หนังสือสัญญาระหว่างประเทศ/ข้อตกลงหรือความตกลงระหว่างประเทศ

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights)

ข้อ 9 บุคคลใดจะถูกจับกุม กักขัง หรือเนรเทศตามอำเภอใจไม่ได้

ข้อ 11

(1) ทุกคนที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดทางอาญา มีสิทธิ์ที่จะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าบริสุทธิ์จนกว่าจะพิสูจน์ได้ว่ามีความผิดตามกฎหมายในการพิจารณาคดีที่เปิดเผย ซึ่งตนได้รับหลักประกันที่จำเป็นทั้งปวงสำหรับการต่อสู้คดี

กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights - ICCPR)

ข้อ 9

(3) บุคคลใดที่ถูกจับกุมหรือควบคุมตัวในข้อหาทางอาญา จะต้องถูกนำตัวโดยพลันไปยังศาลหรือเจ้าหน้าที่อื่นที่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะใช้อำนาจทางตุลาการ และจะต้องมีสิทธิได้รับการพิจารณาคดีภายในเวลาอันสมควร หรือได้รับการปล่อยตัวไป มิให้ถือเป็นหลักทั่วไปว่าจะต้องควบคุมบุคคลที่รอการพิจารณาคดี แต่ในการปล่อยตัวอาจกำหนดให้มีการประกันว่าจะมาปรากฏตัวในการพิจารณาคดี ในขั้นตอนอื่นของกระบวนการพิจารณา และจะมาปรากฏตัวเพื่อการบังคับตามคำพิพากษาเมื่อถึงวาระนั้น

ข้อ 14

(2) บุคคลทุกคนซึ่งต้องหาว่ากระทำผิดอาญา ต้องมีสิทธิได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าจะพิสูจน์ตามกฎหมายได้ว่ามีความผิด

หลักการขององค์การสหประชาชาติ เพื่อการคุ้มครองบุคคลทุกคนที่ถูกคุมขังหรือจำคุก (Body of Principles for the protection of all Persons under Any Form of Detention or Imprisonment 1988)

ข้อ 38 ผู้ถูกคุมขังในระหว่างการดำเนินคดีอาญาพึงมีสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาให้ปล่อยชั่วคราวในระหว่างการดำเนินคดีนั้น

ยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ

ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

หัวข้อ 4.7.3 การบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ เท่าเทียม มีการเสริมสร้างประสิทธิภาพการใช้กฎหมาย บังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ไม่เลือกปฏิบัติ นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการเสริมสร้างประสิทธิภาพการใช้กฎหมาย ป้องกันการกระทำผิดและจับกุมผู้กระทำผิดได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว

หัวข้อ 4.8.5 พัฒนามาตรการอื่นแทนโทษทางอาญา เพื่อลดทอนความเป็นโทษทางอาญาที่ไม่จำเป็น สร้างความสมดุลระหว่างการบังคับโทษตามคำพิพากษากับการให้โอกาสผู้ต้องโทษกลับคืนสู่สังคม เปิดโอกาสให้ภาคส่วนอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารการบังคับโทษ และการพัฒนาระบบคุมประพฤติในชุมชน รวมทั้งการใช้กฎหมายอาญาโดยยึดมั่นหลักการตีความโดยเคร่งครัด ไม่ขยายขอบเขตฐานความผิดให้ครอบคลุมการกระทำที่แท้จริงแล้วไม่เข้าองค์ประกอบ

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

ข้อ 4.8 กระบวนการยุติธรรมเคารพสิทธิมนุษยชนและปฏิบัติต่อประชาชนโดยเสมอภาค ความเป็นกลาง น่าเชื่อถือ โปร่งใส ตรวจสอบได้ กระบวนการยุติธรรมมีการบริหารที่มีประสิทธิภาพ เจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมมีความกล้าหาญทางจริยธรรม เป็นมืออาชีพ ความเป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก มุ่งให้เกิดการสร้างมาตรฐาน และเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการยุติธรรมเทียบเท่าระดับสากล ตามหลักนิติธรรม โปร่งใส ลดความเหลื่อมล้ำ

และสร้างโอกาสในการเข้าถึงความยุติธรรม สร้างความสมดุลระหว่างสิทธิและเสรีภาพของประชาชนกับประโยชน์สาธารณะ การอำนวยความสะดวกยุติธรรมมีประสิทธิภาพ และเป็นไปอย่างเสมอภาค

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกระบวนการยุติธรรม

กิจกรรมปฏิรูปที่ 4 ปฏิรูประบบการปล่อยชั่วคราว

เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างรวดเร็ว ลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงสิทธิที่จะได้รับการปล่อยชั่วคราว และยกระดับการปล่อยชั่วคราวให้มีประสิทธิภาพ โดยนำระบบประเมินความเสี่ยงและการกำกับดูแลหลังปล่อยชั่วคราวที่มีความเหมาะสมกับผู้ต้องหาหรือจำเลยแต่ละรายมาใช้ทดแทนการเรียกทรัพย์สินเป็นหลักประกัน

3. ประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีหลักการสำคัญเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว โดยกำหนดให้ต้องปล่อยชั่วคราว หากผู้ต้องหาหรือจำเลยมีประกันและยินยอมให้ใส่อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว ซึ่งแตกต่างจากหลักเกณฑ์การปล่อยชั่วคราวในปัจจุบันที่กำหนดให้เจ้าพนักงานซึ่งมีอำนาจสั่งให้ปล่อยชั่วคราวหรือศาลใช้ดุลพินิจประกอบกับเงื่อนไขตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108 (1) - (7) ในการอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว ซึ่งหากใช้หลักเกณฑ์การอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จะทำให้มีความสอดคล้องกับหลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของบุคคล การปล่อยชั่วคราวถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานอย่างหนึ่งที่ประชาชนผู้ตกเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาจะพึงได้รับ เนื่องจากในคดีอาญาให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิดจะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้

การปล่อยชั่วคราวเป็นอีกวิธีหนึ่งที่เปิดโอกาสให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้ใช้สิทธิต่อสู้คดีอย่างเต็มที่ การควบคุมผู้ต้องหาหรือจำเลยด้วยกำไลอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring : EM) เป็นการกำหนดมาตรการทางเลือกอื่นแทนการลงโทษจำคุกหรือปรับ โดยนำเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้ในการควบคุมผู้ต้องหาหรือจำเลย ซึ่งจะช่วยลดปริมาณผู้ต้องขังในเรือนจำ ทำให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้รับโอกาสในการแก้ไขความผิดของตนโดยไม่มีมลทินติดตัว และยังทำให้รัฐไม่ต้องสูญเสียงบประมาณในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด สามารถลดค่าบริหารจัดการงานราชทัณฑ์ได้ รวมทั้งเป็นการลดความแออัดของผู้ต้องโทษในเรือนจำ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้ใช้ชีวิตกับครอบครัวและสามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ อีกทั้งทำให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมของผู้ต้องหาหรือจำเลยแทนการส่งตัวเข้าไปรับโทษในเรือนจำซึ่งมีผลร้ายมากกว่า เพราะอาจจะเข้าไปเรียนรู้การกระทำผิดที่ร้ายแรงมากยิ่งขึ้นในเรือนจำ

4. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น

4.1 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

4.2 ข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการปล่อยชั่วคราวและวิธีเรียกประกันในคดีอาญา พ.ศ. 2565

4.3 ข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขเกี่ยวกับการเรียกประกันหรือหลักประกันในการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562

4.4 ระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมว่าด้วยการปล่อยชั่วคราว (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562

5. ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

5.1 ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

เมื่อผู้ต้องหาหรือจำเลยได้รับการปล่อยชั่วคราวทำให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยสามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ ลดปัญหาการขาดแคลนแรงงานทั้งในภาคอุตสาหกรรมและภาคการเกษตร เนื่องจากผู้ต้องหาหรือจำเลยส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุผู้ใช้แรงงานทำให้แรงงานในระบบมีเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเป็นไปอย่างต่อเนื่อง และทำให้รัฐสามารถจัดเก็บภาษีได้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ทำให้รัฐไม่ต้องสูญเสียงบประมาณในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดสามารถลดค่าบริหารจัดการงานราชทัณฑ์ได้ รวมทั้งเป็นการลดความแออัดของผู้ต้องโทษในเรือนจำทำให้รัฐไม่ต้องสูญเสียงบประมาณในการก่อสร้างเรือนจำเพิ่มมากขึ้น

5.2 ผลกระทบต่อสังคม

เมื่อผู้ต้องหาหรือจำเลยได้รับการปล่อยชั่วคราวจะช่วยลดปริมาณผู้ต้องขังในเรือนจำทำให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้รับโอกาสในการแก้ไขความผิดของตนโดยไม่มีมลทินติดตัว เป็นการ “คืนคนดีสู่สังคม” สอดคล้องกับหลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของบุคคล ตามรัฐธรรมนูญ การปล่อยชั่วคราวถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานอย่างหนึ่งที่ประชาชนผู้ตกเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาจะพึงได้รับ และยังเป็นโอกาสให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้ใช้ชีวิตกับครอบครัวและสามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ อีกทั้งทำให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมของผู้ต้องหาหรือจำเลยแทนการส่งตัวเข้าไปรับโทษในเรือนจำซึ่งมีผลร้ายมากกว่า เพราะอาจจะเข้าไปเรียนรู้การกระทำผิดที่ร้ายแรงมากยิ่งขึ้นในเรือนจำ

อย่างไรก็ตาม การกำหนดว่าหากผู้ต้องหาหรือจำเลยมีประกันและยินยอมให้ติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ตามตัว (กำไล EM) แล้ว จะต้องปล่อยชั่วคราวทุกกรณีนั้นยังไม่เหมาะสมเพราะการใส่กำไล EM ไม่ได้เป็นเครื่องป้องกันไม่ให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยไปก่อเหตุร้ายกับพยานหรือคู่ความ รวมทั้งการทำลายพยานหลักฐานแต่อย่างใด ซึ่งการพิจารณาว่าจะให้ปล่อยชั่วคราวหรือไม่เป็นการชั่งน้ำหนักระหว่างสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ยังต้องถือว่าเป็นผู้บริสุทธิ์กับประโยชน์สาธารณะซึ่งจำเป็นต้องรักษาความปลอดภัยของสังคมหากมีการปล่อยชั่วคราว โดยประโยชน์สาธารณะดังกล่าวจะมีน้ำหนักมากกว่าสิทธิเสรีภาพหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับระดับความเสี่ยงและความรุนแรงของภัยที่จะเกิดขึ้นในอนาคตหากมีการปล่อยชั่วคราว

5.3 ผลกระทบอื่นที่สำคัญ

การปล่อยชั่วคราวถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานอย่างหนึ่งที่ประชาชนผู้ตกเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาจะพึงได้รับ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของบุคคล ตามรัฐธรรมนูญ และปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่ง UN รวมทั้งกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ICCPR) เนื่องจากในคดีอาญาให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหา

หรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิดจะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้

ทั้งนี้ เมื่อไม่ให้ศาลใช้ดุลพินิจที่จะให้ประกันตัวโดยไม่ต้องมีหลักประกัน กลายเป็นบังคับโดยปริยายให้ต้องมีหลักประกันและใส่กำไล EM ติดตามตัวถึงจะได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว การเรียกหลักประกันส่งผลให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่มีฐานะยากจนประสบปัญหาไม่สามารถหาหลักประกันได้ ซึ่งต่างจากผู้ต้องหาหรือจำเลยที่มีฐานะทางเศรษฐกิจซึ่งสามารถหาหลักประกันได้ จึงเกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำ เนื่องจากฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ต้องหาหรือจำเลย ซึ่งต่างจากกฎหมายที่ใช้บังคับในปัจจุบัน ศาลสามารถใช้ดุลพินิจปล่อยตัวชั่วคราวได้โดยผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่ต้องมีหลักประกัน

อย่างไรก็ตาม การกำหนดว่าหากผู้ต้องหาหรือจำเลยมีประกันและยินยอมให้ติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ตามตัว (กำไล EM) แล้ว จะต้องปล่อยชั่วคราวทุกกรณีนั้นยังไม่เหมาะสมเพราะการใส่กำไล EM ไม่ได้เป็นเครื่องป้องกันไม่ให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยไปก่อเหตุร้ายกับพยานหรือคู่ความ รวมทั้งการทำลายพยานหลักฐานแต่อย่างใด ซึ่งการพิจารณาอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวจะต้องพิจารณาถึงเหตุแห่งคดี ความหนักเบาของข้อหา ภัยอันตรายหรือความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากการปล่อยชั่วคราวและโทษของความผิดนั้นด้วย มิใช่หากผู้ต้องหาหรือจำเลยมีประกันและยินยอมให้ใส่กำไล EM ให้อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวได้ และหากพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยมีความเสี่ยงต่ำที่จะไปก่อเหตุร้ายอาจไม่จำเป็นต้องให้วางหลักประกันและไม่จำเป็นต้องให้ใส่กำไล EM

ส่วนการยกเลิกมาตรา 109 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ส่งผลให้ศาลไม่ต้องสอบถามคำคัดค้านการปล่อยชั่วคราวจากพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือโจทก์ ก่อนการใช้ดุลพินิจพิจารณาปล่อยชั่วคราว ซึ่งเป็นการตัดโอกาสในการแสดงความเห็นของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ และโจทก์ อาจส่งผลกระทบต่อการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายและพยานในคดีอาญา เพราะผู้ต้องหาหรือจำเลยอาจไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานหรือไปก่อเหตุร้ายกับโจทก์หรือพยานได้

อนึ่ง คณะกรรมการขับเคลื่อนการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายไปสู่ภาคประชาชน มีข้อเสนอแนะว่าในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้จำเป็นต้องนำข้อมูลสถิติการปล่อยตัวชั่วคราวหรือการหลบหนีของผู้ต้องหาหรือจำเลยมาใช้เพื่อประกอบการพิจารณาในการชั่งน้ำหนักในการกำหนดบทบัญญัติต่อไป (ควรเป็นข้อมูลสถิติที่มาจากสำนักงานศาลยุติธรรม ประมาณ 3 – 5 ปี)

6. ผลกระทบของร่างกฎหมายที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption Risk Assessment)

6.1 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) ในการกำหนดให้มีระบบคณะกรรมการ

มี ไม่มี

6.2 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) ในการกำหนดให้มีระบบอนุมัติ อนุญาต

มี ไม่มี

6.3 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) ในการกำหนดให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย

มี ไม่มี

6.4 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) ในการกำหนดให้มีการออกกฎหมายลำดับรอง

มี ไม่มี

6.5 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) กรณีกฎหมายไม่ครอบคลุม

มี ไม่มี

6.6 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) กรณีกฎหมายคลุมเครือซ้ำซ้อน หรือขัดกัน

มี ไม่มี

6.7 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) กรณีกฎหมายกำหนดโทษ

มี ไม่มี

7. การกำหนดให้มีระบบอนุญาตอนุมัติหรือการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่

มี ไม่มี

8. การกำหนดให้มีระบบคณะกรรมการ

มี ไม่มี

9. บทกำหนดโทษ

ไม่มี

โทษทางอาญา

โทษทางปกครอง

โทษปรับเป็นพินัย

โทษอุปกรณ์

10. การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

ไม่มี

ส่วนที่ 4 การเปิดเผยรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างกฎหมาย

คณะกรรมการขับเคลื่อนการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปสู่ภาคประชาชน ได้เปิดเผยรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างพระราชบัญญัติทางเว็บไซต์รัฐสภา www.parliament.go.th ตั้งแต่วันที่ 20 กันยายน 2567

คณะกรรมการขับเคลื่อนการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปสู่ภาคประชาชน
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร